

Otázka číslo 17

Textové procesory

Textový editor = Program, který slouží k úpravám prostého textu bez formátování. Prostý text lze přirovnat k textu psanému na psacím stroji. Textové editory jsou zpravidla dodávány jako součástí operačních systémů.

Např: Poznámkový blok v Microsoft Windows
TeachText v původním Mac OSu
TextEdit na Mac OS X

Prostý text neobsahuje formátovací informace (velikost písmen, podtržení, kurzíva, nadpisy atd.), obsahuje pouze čitelný obsah (tisknutelné znaky – písmena, čísla a další speciální znaky). Nelze v něm nic skrýt.

Textový procesor = program, který slouží k vytváření formátovaného textu. Na rozdíl od textových editorů umožňují textové procesory měnit vzhled obsahu dokumentu (fonty, velikost písma, nadpisy...). V současnosti běžné textové procesory používají metodu WYSIWYG, takže uživatel na monitoru vidí přesně to, co by se mohlo aktuálně vytisknout na tiskárně. Kromě změny vzhledu dokumentu je možné do textu vkládat i pokročilejší obsah, jako jsou obrázky, grafy, tabulky a další prvky. Např.: Microsoft Word.

Formátování dokumentu

Formát znaku

Nastavení základních parametrů písma: font, velikost a barvu písma, zda má být písmo tučné, psané kurzívou, či podtržené.

Typ písma

Doporučuje se použít dva, maximálně tři typy písem v rámci celého dokumentu. Základními a nejpoužívanějšími typy písem jsou Times New Roman a Arial. Ve Wordu je možné použít pouze takové typy písem, které jsou nainstalovány v systému Windows.

Velikost písma

Velikost volíme s ohledem na čitelnost textu.

Řez písma

Téměř všechny typy písem mají tři základní řezy: Tučné, Kurzívu a Podtržené.

Formát odstavce

Pro každý odstavec je možno nastavit velké množství parametrů. V poli *Odsazení* lze nastavit, jak daleko budou odsazeny všechny řádky zleva a zprava. V poli *Mezery* se nastavuje vzdálenost od předchozího a následujícího odstavce a řádkování. Záložka *Tok textu* řídí dělení slov na konci řádku a odstavců na konci stránky. Volba *Svázat řádky* zakáže umístit konec stránky mezi vybraný a následující odstavec.

Zarovnání textu (odstavce)

Každý odstavec je možné zarovnat vzhledem k okrajům stránky - na střed stránky, k pravému a levému okraji a zarovnání oboustranné.

Styl

Styl je souhrn vlastností odstavce, který lze aktivovat pouze jediným krokem. Příklad: v dokumentu máte nadpisy tučným písmem, větší velikosti, odlišným typem písma a zarovnané na střed. Styl umožní nadefinovat všechny tyto vlastnosti a uložit je pod jediným názvem, například „Nadpis“.

Šablony

Šablona obsahuje všechny styly použité v dokumentu a je možné uložit ji nezávisle na obsahu dokumentu. Chceme-li v příštím dokumentu používat stejné styly, stačí otevřít příslušnou šablonu. (*Šablonu dokumentu uložíme v menu Soubor → Uložit jako.*)

Citační norma ČSN ISO 690

Tato mezinárodní norma uvádí pravidla pro úpravu bibliografických citací. Normu nelze použít na počítačově generované citace a na právní citace, které mají své vlastní normy. Tato mezinárodní norma nepředepisuje konkrétní styl odkazu nebo citace.

Norma ČSN 016910

Tato norma stanoví pravidla pro grafickou úpravu textů zpracovaných textovými editory a zásady formálního uspořádání obchodních a úředních písemností.

Termíny a definice

Textový sloupec

Plocha papíru popsaná nebo potištěná písmem.

Záhlaví, zápatí

Prostor nad/pod textovým sloupcem, kam lze při práci s textovým editorem vložit text, obrázky, čísla stránek apod.; při psaní textového sloupce se na monitoru tento vložený text nezobrazuje, resp. zobrazuje slabě.

Pata stránky

Dolní část textového sloupce.

Odsazení

Prázdné místo na začátku prvního řádku textu v odstavci.

Znaková rozteč

Vzdálenost středů dvou sousedních znaků.

Řádková rozteč

Vzdálenost mezi základnou dvou za sebou následujících řádků.

Jednoduché řádkování

řádková rozteč 1

(*ve Wordu: Formát – Odstavec – karta Odsazení a mezery – Řádkování*)

Řádkování 1 1/2

řádková rozteč 1 1/2

Dvojité řádkování

řádková rozteč 2

Pevná mezera

Mezera o konstantní šířce; vkládá se do pevných spojení, aby se zabránilo jejich rozdělení při automatickém lámání řádků. Vkládá se např. za předložky k, s, v, z, čímž zamezíme tomu, že zůstanou osamocené na konci řádku.

Adresové pole

Prostor vyhrazený na formulářích pro umístění poštovní adresy.

Počítačový program jako autorské dílo

Autorskoprávní ochrana počítačového programu vzniká ve dvou případech:

1. Pokud počítačový program splňuje všechny znaky autorského díla, včetně požadavku jedinečnosti.
2. Program sice nenaplnuje požadavek jedinečnosti, ale naplnuje požadavek originality v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvořem= tzv. fiktivní autorské dílo.

Počítačové programy nepodléhající ochraně autorského práva

Autorským právem není chráněn počítačový program, u něhož není naplněn požadavek jedinečnosti ani původnosti. V praxi se jedná o počítačové programy, které jsou vytvořeny např. automaticky pomocí jiného programu, nebo zcela rutinně bez jakékoli osobní invence.

Podle autorského zákona nejsou chráněny ani myšlenky a principy, na nichž je založen jakýkoli prvek počítačového programu.

Předmětem k posouzení, zda je počítačový program autorským dílem, je zdrojový kód programu a způsob komunikace programu s uživatelem.

Na co se zaměřit?

Citace, práce se styly, práce s poznámkami, generování obsahu atd.